

Täysistunto

Torstai 13.11.2025 klo 16.00—21.14

2.5. Suullinen kysymys viljelijöiden ahdingosta (Mauri Kontu kesk)

Suullinen kysymys SKT 180/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Kontu, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 **Mauri Kontu kesk:** Arvoisa puhemies! Viime viikolla Varsinais-Suomen Somerolla järjestettiin kriisikokous. Sali oli täynnä suomalaisia ruuantuottajia, 800 viljelijää, ja tunnelma oli vakava. Viljelijät tuottavat meille kaikille ruuan. Ei voi olla niin, että kauppa ja teollisuus vievät leijonanosan ja viljelijät jäävät nuolemaan näppejään. Kriisitilannetta ei kerta kaikkiaan voi enää vain seurata sivusta.

Viljelijöiltä lähti vahva vetoomus hallitukselle. Ennen kaikkea kyse on reilusta tulonjaosta. Ministeri Essayah, valitettavasti teillä oli este, ette päässyt sinne paikalle. Siksi kysyn teiltä: Miten vastaatte Somerolla esitettyyn viljelijöiden vetoomukseen? Aiotteko te — ja millä keinoin — ryhtyä tätä kurimusta ratkaisemaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.46 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aivan oikein, kuten edustaja totesi, olin tosiaankin ministerineuvoston kokouksessa, jossa Suomea aina edustaa ministeri, eli en pystynyt osallistumaan silloin tuonne Someron kokoukseen. Mutta kokouksessa kyllä ilmaistiin erittäin tärkeä ja vakavasti otettava huoli. Elikkä meillä erityisesti kasvinviljelijät, viljanviljelijät ovat tällä hetkellä tilanteessa, että takana on ennätysmäisen hyvä sato ja myöskin määrällisesti yksi suurimpia satoja, mikä sitten valitettavasti tarkoittaa sitä, että viljan hinta laskee, kun tavaraa on paljon markkinoilla.

Oikeastaan tästä viljan hinnasta voisi todeta, että kun katsotaan tilastoja taaksepäin, niin meillä markkinahinnan lasku on ollut noin 19 prosenttia lähtien edellisen EU-kauden elikkä vuoden 2014 taitteesta. Siinä mielessä, kun katsoo taas sitten esimerkiksi tukipolitiikkaa, sillä puolella keskimäärin tukien nousu on ollut noin kolme prosenttia. Jokainen ymmärtää, että tuo yhtälö on kestävä. Silloin on katsottava, millä tavalla pystytään markkinasta saamaan parempi hinta. Hallitushan on juuri antanut lausunnoille elintarvikemarkkinan toisen osan, [Puhemies koputtaa] jossa lähdetään hakemaan elintarvikemarkkinan toisen osan, [Puhemies koputtaa] jota meidän tuottajat tarvitsevat, parempaa hintaa meidän tuottajille, jotta voidaan [Puhemies koputtaa] varmistaa viljantuotanto myös Suomessa jatkossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.48 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Essayah, te kirjoititte pari vuotta sitten teidän Instagramiinne: ”Joka päivä 2—3 maatilaa pistää ovet säppiin, samalla kun kauppa ja pankit tahkoavat ennätystuloksia. Viljelijät eivät kaipaa tuekseen uusia hankkeita vaan reilun korvauksen työstään! Hallituksen kriisipaketilla on nyt kiire ja kaikenlainen vitkastelu on vastuutonta.” Olen hyvin samaa mieltä. Samassa päivytyksessä vaadittiin myös näitä reilumpia elintarvikemarkkinoita.

Te tosiaan aioitte laittaa kaupan kuriin, mutta nyt vaalikausi on yli puolellavälissä ja ihan hirveän hyvää uutista ei sieltä kentältä tule, että tämä tilanne olisi nyt ratkaistu. Maatalouteen piti tulla suunnanmuutos. No, onhan se toki suunnanmuutos, että jauheliha loppuu kaupan hyllyiltä, mutta se on suunnanmuutos väärään suuntaan. Se on hyvin harmillista. Ja kyllä sitä kriisipakettiakin voitaisiin tarvita nyt.

Me tarvitaan oikeasti ratkaisuita sinne maatalouteen, ei vain sitä sympatiseerausta. Joten, arvoisa ministeri Essayah, milloin se kauppa alkaa maksaa sitä todellista, oikeaa hintaa meidän tuottajille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.49 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämä hallitus on sitoutunut siihen, että kun parlamentaarinen työryhmä teki viime kaudella työtä, jossa katsottiin niitä toimenpiteitä, joilla lähdetään nimenomaisesti sitä tuottajan asemaa siellä elintarvikeketjussa parantamaan, niin niitä toimenpiteitä tämä hallitus on tehnyt. Ja vielä lisäksi on muistettava se, että tämä hallitus ei ole tehnyt, huolimatta vaikeista taloudellisista ajoista, laisinkaan leikkauksia ruokaa tuottavaan maatalouteen. Me olemme olleet tuottajan asialla, koska me ymmärrämme sen, että viime kädessä kotimainen ruuantuotanto on meidän omavaraisuuden, meidän huoltovarmuuden ja viime kädessä meidän turvallisuuspolitiikan ydintä.

Tosiaankin tällä kaudella olemme antaneet jo elintarvikemarkkinalain ensimmäisen osan, joka eduskunnassa hyväksyttiin ja joka antaa elintarvikemarkkinavaltuutetulle paremmat mahdollisuudet tiedonsaantiin. Siinä yhteydessä teimme myöskin muutoksia kilpailulakiin, ja nyt tämä elintarvikemarkkinalain kakkososa lähtee juuri siitä, että meillä on oltava sellaiset kauppatavat tässä Suomenmaassa, että tuottaja pärjää siinä ketjussa. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi erilaisia kostotoimenpiteitä ei voida osoittaa tuottajaa kohtaan. [Puhemies koputtaa] Kaupan omat merkit on myöskin huomioitava sillä tavoin, [Puhemies koputtaa] että niissä kaupankäynnin on oltava reilua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.50 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viljelijöillä on ennennäkemätön kannattavuuskriisi, kuten Someron kokous osoitti. Viljantuotanto on tappiollista jo kolmatta vuotta peräkkäin, kotieläintuotannon tuottajahinnat ovat Euroopan alhaisimmalla tasolla, vaikka tuotantokustannukset ovat Euroopan korkeimpia, tuet vähenvät, ja maksatukset viivästyvät. Missä on hätätilaksi julistaminen? Miksi maataloutta ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

vapauteta kiinteistöverosta, vaikka keskusta näytti mallin, miten toimia? Miksi korotettua energiaveron palautusta ei tule, vaikka sitä Somerolla vaadittiin? Miksi oikeudenmukainen hinta viljelijälle ei tapahdu edelleenkään, vaikka sanoitte sitoutuvanne parlamentaarisen ryhmän työhön? Milloin aiotte avata kilpailulain? Missä on Makeran pääomittaminen kymmenellä miljoonalla? Ja miksi valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisista ruokahankinnoista julkisissa palveluissa ei enää päde? [Juho Eerola: Ja kuka oli edellisessä hallituksessa?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.52 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt täytyy muistuttaa edustajaa siitä, että meillä tällä hetkellä jos katsotaan maataloustuotantoa, on aika erilainen tilanne riippuen vähän siitä, mikä tuotantosuunta on kyseessä. Meillä nimenomaisesti tällä hetkellä sekä lihan että maidon tuottajahinnat nousevat, eli sillä puolella ei ole tätä kannattavuusongelmaa, mitä edustaja kuvasi. Siellä viljantuotantopuolella se pitää paikkansa, ja sanoin, että tämä kehitys siellä viljapuolella on jatkunut viimeiset voi sanoa kahdeksan yhdeksän vuotta, eli 19 prosenttia ollaan tultu viljan hinnoissa alas.

Sen sijaan edustaja pyysi kymmentä miljoonaa Makeraan. No, hallitus on laittanut 20 miljoonaa sinne takauksiin. Eli me korotamme 20 miljoonaa Makeran takaukset, eli olemme tuplanneet siitä, mitä edustaja tässä vaati.

Tosiaankin on huomioitava se, että kun me katsomme sitä tuottajan pärjäämistä, niin yhtä lailla tärkeää, ja vielä tärkeämpää, on saada oikea hinta sieltä markkinoilta, kuin että katsomme, mitkä ovat ne tuet. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Niin kuin totesin, tukienkin kohdalla tämä hallitus on pystynyt välttämään kaikki leikkaukset ruokaa tuottavaan maatalouteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.53 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaista ruokaa ei ole ilman kannattavaa suomalaista maataloutta. Nyt tilojen määrä vähenee, viljelijät väsyvät hallinnon, markkinoiden ja yhteiskunnan aiheuttamien paineiden alla. Nuoria viljelijöitä tulee alalle liian vähän alan tulevaisuuden turvaamisen takaamiseksi.

Lähes kaikkiin maataloutta vaivaaviin ongelmiin lääke on kannattavuuden parantaminen. Tämä hallitus lupasi aloittaessaan täyskäännöksen parempaan, sitä ei ole nähty. [Antti Kurvinen: Näin se on!] Viljelijät eivät kaipaa enää yhtään strategiaa, ohjelmaa tai kauniita juhlapuheita alan tärkeydestä. Viljelijät kaipaavat konkreettisia toimia ja niitten tuomia lisäeuroja. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: koska nämä kauniit puheet konkretisoituvat toimiksi ja etenkin koska ne lisäeurot, jotka on luvattu, ovat viljelijöiden käytettävissä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.54 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että kyllä kahdeksan keskustalaisen maatalousministerin vuoden jäljiltä on ollut tehtävää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Hälinää — Puhe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2025 vp

mies koputtaa] Nyt on hyvä huomata, että kaksi... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tällä hallituskaudella me olemme nähneet tämän käänteen tapahtuvan. Eli meillähän oli tavoitteena 250 sukupolvenvaihdosta, ja meidän yllätykseksi tehtiin lähestulkoon 300 sukupolvenvaihdosta, eli nuoret ovat löytäneet maatalouden uudelleen, kun hallitus on antanut politiikallaan uskoa siihen maatalouden tulevaisuuteen. Tänä vuonna todennäköisesti 350, eli koko ajan nousee näitten sukupolvenvaihdosten määrä. Nuoret ovat löytäneet maatalouden, koska he uskovat, että tämä hallitus on pystynyt palauttamaan myöskin sen tulevaisuudenuskon maataloustuotantoon. [Ritva Elomaa: Oikein!]

Me olemme nuoren tuottajan aloitustukia pystyneet korottamaan. Olemme myöskin suunnanneet erityisesti korvauskelpoisuutta nuorille tuottajille ympäri Suomea, eli sellainen tuottaja, jolla on hallussaan korvauskelvottomia peltoja, tulee saamaan korvauskelpoisuuden. Se on monilla tiloilla useita tuhansia euroja. [Puhemies koputtaa] Siinä mielessä kyllä maatalouden suunnanmuutos on tapahtunut, [Puhemies koputtaa] ja olen siitä todella iloinen. Tämä hallitus on tehnyt hyvää työtä.

Kysymyksen käsittely päättyi.